

Wyrok z dnia 7 grudnia 1999 r.

I PKN 389/99

Zasądzenie odszkodowania w miejsce żadanego przez pracownika przywrócenia do pracy na dotychczasowe stanowisko pracy (zajmowane przed wadliwie dokonany wypowiedzeniem zmieniającym) nie powoduje rozwiązania umowy o pracę z upływem okresu wypowiedzenia, lecz kontynuowanie zatrudnienia na zmienionych warunkach, chyba że pracownik w terminie wskazanym w art. 42 § 3 KP odmówił przyjęcia zaproponowanych przez pracodawcę warunków pracy.

Przewodniczący: SSN Barbara Wagner (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 1999 r. sprawy z powództwa Edwarda K. przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.W. o ustalenie i wynagrodzenie, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 9 marca 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z dnia 9 marca 1999 r. [...] oddalił apelację Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w L.W. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Kętrzynie z dnia 18 września 1998 r. [...], ustalającego, że stroną apelującą i powoda Edwarda K. łączy umowa o pracę z dnia 1 sierpnia 1981 r. oraz zasądzającego od tegoż Przedsiębiorstwa na rzecz powoda kwotę 5.585, 04 zł tytułem wynagrodzenia za czas niewykonania pracy.

W dniu 30 października 1997 r. strona pozwana wypowiedziała powodowi dotychczasowe stanowisko pracy maszynisty stacji uzdatniania wody, proponując od 2

lutego 1998 r. zatrudnienie w charakterze montera – konserwatora sieci wodno - kanalizacyjnej. Powód wniósł odwołanie od wypowiedzenia, żądając przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Kętrzynie, ustalwszy, że wypowiedzenie zostało dokonane z naruszeniem przepisów, wyrokiem z dnia 19 czerwca 1998 r. [...] oddalił powództwo Edwarda K. o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach i zasądził na jego rzecz od Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji odszkodowanie.

Z dniem 1 listopada 1997 r. powód został przeniesiony do pracy w grupie konserwatorów wodno – kanalizacyjnych. Pismem z dnia 11 grudnia 1997 r. Edward K. zarzucił pozwanemu, że powierzając mu wykonywanie pracy na innym niż wynikające z umowy o pracę stanowisku pracy naruszył regulamin pracy, a ponadto jego wynagrodzenie uległo zmniejszeniu i w związku z powstałą sytuacją będzie on zmuszony wystąpić do sądu o unieważnienie wypowiedzenia, zwrot utraconych zarobków i odszkodowanie, zaznaczając, że na ustosunkowanie się pracodawcy do kwestionowanych „decyzji” oczekuje do 31 grudnia 1997 r. W dniu 30 stycznia 1998 r. strona pozwana, wobec odmowy przyjęcia „nowych” warunków zatrudnienia i ustania w związku z tym stosunku pracy, wezwała Edwarda K. do złożenia podania o przyjęcie do pracy. Powód poinformował pracodawcę, że jego pismo z dnia 11 grudnia 1997 r. nie zawierało odmowy zatrudnienia na zmienionych warunkach. W dniu 2 lutego 1998 r. Spółka wydała powodowi świadectwo pracy stwierdzając, że stosunek pracy rozwiązał się w dniu 31 stycznia 1998 r. W dniach 2, 3 i 4 lutego 1998 r. powód stawiał się do pracy, jednak w dniu 5 lutego strona pozwana odmówiła dopuszczenia go do jej wykonywania.

W ocenie Sądu, powód nie złożył oświadczenia woli o odmowie przyjęcia proponowanych warunków pracy i płacy. Pismo z dnia 11 grudnia 1997 r. nie ma takiego charakteru. Wniesienie odwołania od wypowiedzenia nie jest równoznaczne z odmową przyjęcia nowych warunków zatrudnienia. Wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Kętrzynie wydany w sprawie [...], rozstrzygał o zasadności i zgodności z prawem wypowiedzenia zmieniającego. Przedmiotem postępowania w sprawie [...] jest ustalenie, że między stronami procesowymi trwa stosunek pracy. Ponieważ powód był gotów do świadczenia pracy a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, za czas niewykonywania pracy przysługuje mu na podstawie art. 81 § 1 KP wynagrodzenie.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji zaskarżyło ten wyrok kasacją.

Wskazując jako jej podstawy: naruszenie prawa materialnego, a to: art. 81 § 1 KP, art. 65 § 1 KC w związku z art. 300 KP i art. 61 KC w związku z art. 300 KP „poprzez przywiązanie nadmiernej wagi do zachowania powoda po złożeniu oświadczenia o nie przyjęciu nowych warunków oraz brak uwzględnienia stanowiska pozwanego” oraz naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 365 § 1 i 366 KPC „poprzez nieuwzględnienie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kętrzynie z dnia 19 czerwca 1998 r. w sprawie [...] oddalającego roszczenie powoda o przywrócenie do pracy”, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania. Zdaniem pełnomocnika skarżącej Spółki, znaczenie wyroku uznającego wprowadzić wypowiedzenie zmieniające za niezgodne z prawem, ale zasądzać w miejsce przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach odszkodowanie jest równoznaczne z ustaleniem, że po 31 stycznia 1998 r. strony nie pozostają w stosunku pracy. Ograniczenie rozstrzygnięcia w sprawie [...] jedynie do odmowy przywrócenia powoda na poprzednie warunki pracy jest bezzasadne, a postępowanie toczne w sprawie [...] stanowi naruszenie zasady „ne bis in idem” oraz godzi w powagę rzeczy osądzonej. Ewentualne przyjęcie, że stosunek pracy między stronami procesowymi trwał po 31 stycznia 1998 r., uzasadnia zasądzenie wynagrodzenia za gotowość do pracy najwyżej za 4 dni lutego 1998 r. W przeciwnym razie sytuacja pracowników zatrudnionych u strony pozwanej byłaby gorsza od sytuacji powoda, który nie świadcząc pracy otrzymywałby za nią zapłatę. Zdaniem skarżącego, pismo Edwarda K. z dnia 11 grudnia 1997 r. zawiera wyraźną odmowę przyjęcia zaproponowanych warunków pracy. Tak bowiem należy rozumieć zwrot, iż „nie zgadza się z zaistniałą sytuacją”. Pismo to zawierało także informację, że będzie dochodził przed sądem swoich praw i zostało złożone na dwa dni przed upływem połowy okresu wypowiedzenia, tj. przed datą wyznaczającą termin do złożenia odmowy przyjęcia zaproponowanych warunków pracy. Sąd błędnie nadał mu inne znaczenie, przywiązując nadmierną wagę do późniejszych zachowań powoda. Odwołanie oświadczenia woli złożonego przez powoda wymagało zgody strony pozwanej, która takiej zgody nie wyraziła.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 366 KPC prawomocny wyrok ma powagę rzeczy osądzonej tylko

co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. W takim też zakresie, zgodnie z art. 365 § 1 KPC, wiąże nie tylko strony i sąd, który go wydał, ale również inne sądy i inne organy państwowe.

Przedmiotem rozpoznania w sprawie [...] i rozstrzygnięcia zawartego w wyroku z dnia 19 czerwca 1998 r. było żądanie Edwarda K. przywrócenia do pracy na stanowisku zajmowanym przed wypowiedzeniem zmieniającym i powierzeniem mu pracy w grupie konserwatorów wodno – kanalizacyjnych. W postępowaniu tym Sąd ustalił, że wypowiedzenie dotychczasowych warunków pracy i płacy zostało dokonane z naruszeniem przepisów, ale przywrócenie powoda na poprzednie stanowisko pracy byłoby niecelowe i na podstawie art. 45 § 2 KP orzekł, w miejsce żadanego przez powoda przywrócenia do pracy, odszkodowanie. Wyrok nie rozstrzyga o trwaniu stosunku pracy „w ogóle”, ale o trwaniu stosunku pracy na zmienionych warunkach. Innymi słowy, rozstrzyga o tym, że stosunek pracy po upływie okresu wypowiedzenia, tj. po 31 stycznia 1998 r. będzie kontynuowany na zmienionych warunkach. Po tej dacie Edward K. będzie nadal zatrudniony w pozwanej Spółce, jednak na stanowisku montera – konserwatora sieci wodno – kanalizacyjnej.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest żądanie ustalenia, że stosunek pracy między stronami procesowymi trwa na zmienionych już warunkach. A zatem, trafnie przyjął Sąd drugiej instancji, że w sprawach [...] nie zachodzi ani identyczność przedmiotu rozstrzygnięcia ani podstaw sporu. Zarzut naruszenia art. 365 § 1 KPC i art. 366 KPC nie jest przeto uzasadniony.

Zgodnie z art. 65 § 1 KC, oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Okoliczności złożenia przez powoda pisma z dnia 11 grudnia 1997 r. wskazują na jego sprzeciw co do sposobu i trybu powierzenia wykonywania pracy w grupie konserwatorów. Wyznaczenie adresatowi pisma terminu do ustosunkowania się do poczynionych zarzutów, zapowiedź wystąpienia do sądu z roszczeniami płacowymi, nie wskazują na zamiar rozwiązania stosunku pracy. Sąd dokonując interpretacji pisma z dnia 11 grudnia 1997 r. zwrócił uwagę na odmienną jego treść w porównaniu z pismami złożonymi przez innych pracowników. Uwzględnił późniejsze zachowania powoda, a zwłaszcza informację złożoną pracodawcy, że pismo nie stanowiło odmowy przyjęcia nowych warunków pracy i jego obecność w pracy po 31 stycznia 1998 r. W tych okolicznościach trafnie wyłożył, że zamiarem powoda nie było rozwiązanie stosunku pracy. Odmowa przyjęcia

zaproprowowanych warunków musi być wyraźna. Skoro powód nie złożył oświadczenia woli tej treści, zgoda strony pozwanej na odwołanie nie istniejącego oświadczenia woli była, oczywiście, bezprzedmiotowa.

Z art. 81 § 1 KP wynika prawo pracownika do wynagrodzenia za cały czas gotowości do pracy. Rację ma Sąd, że błędne przyjęcie przez pracodawcę, iż stosunek pracy łączący go z pracownikiem ustał, nie rodzi dla niego konsekwencji finansowych przewidzianych w art. 47 KP, lecz w powołanym art. 81 § 1 KP. Argument jakoby sytuacja powoda była przez to uprzywilejowana w porównaniu z sytuacją pracowników pozostających w zatrudnieniu jest o tyle chybiony, że do takiej sytuacji doprowadziła strona pozwana przez bezprawne niedopuszczenie Edwarda K. do pracy i uniemożliwienie mu wykonywania obowiązków. Wynagrodzenie należne na podstawie art. 81 § 1 KP przysługuje za cały czas trwania przeszkody w świadczeniu pracy. Nie jest ono odszkodowaniem, lecz wynagrodzeniem gwarancyjnym.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====